

Justitieombudsmannen
Nils-Olof Berggren

Fråga om en länsrätts avgörande av mål innan den för klaganden beviljade anståndstiden löpt ut

---

Anmälan

I en anmälan till JO klagade AA på Länsrättens i Göteborg handläggning av sex mål rörande fråga om yrkande om omprövning av pensionsgrundande inkomst kommit in i rätt tid till skattemyndigheten. AA anförde bl.a. följande. Länsrätten förelade den 8 maj 2000 hans ombud, BB, att senast den 15 juni 2000 komma in med en skrivelse och utveckla talan. Sedan ombudet den 11 maj tillskrivit domstolen och bett den avvakta vidare besked, avgjorde länsrätten målen den 31 maj 2000. Varken länsrättsassessorn, som dömt i målen, eller lagmannen har lämnat tillfredsställande besked om varför målen avgjorts innan den beviljade anståndstiden löpt ut.

Utredning

Efter remiss uttalade länsrätten, lagmannen CC, följande (bilagorna utelämnade här).

Sakfrågan gällde AA:s yrkande om ändring av den pensionsgrundande inkomsten för åren 1972–1977. Hans begäran om detta hade kommit in till skattemyndigheten den 13 juli 1999. Genom beslut den 15 februari 2000 avvisade skattemyndigheten AA:s begäran såsom för sent inkommen.

AA överklagade skattemyndighetens avvisningsbeslut i överklagande som kom in till länsrätten den 18 april 2000 (mål nr 2513- -2518-00). Frågan som skulle bedömas var alltså om skattemyndigheten hade gjort rätt som avvisade hans begäran såsom för sent inkommen.

Målen lottades på rotel 14 som innehas av länsrättsassessorn DD. Hans beskrivning av händelseförloppet framgår av bifogade yttrande (bilaga 1). DD drog den slutsatsen av överklagandet (bilaga 2) och skattemyndighetens handlingar att AA begärde anstånd med att utveckla yrkande och grunderna för sin talan. AA förelades därför den 8 maj 2000 att senast den 15 juni 2000 utveckla yrkande och grunderna för sin talan.

Den 15 maj 2000 inkommer till länsrätten en skrivelse från AA:s ombud BB (bilaga 3) där han, som DD uppfattar det, vill att länsrätten skall avvakta med avgörandet av målen till dess att kammarrätten avgjort om AA kunde få resning i frågan. DD uppfattade detta som svaret på föreläggandet den 8 maj och att något ytterligare material därför inte skulle tillföras ärendet från AA. DD gjorde då den avvägningen att frågan om resning inte påverkade bedömningen av om AA:s ansökan till skattemyndigheten hade kommit in i rätt tid. Han avgjorde därför, som

ensamdomare, målen på befintligt material. Domarna meddelades den 31 maj 2000 (bilaga 4).

Kontakter efter målens avgörande

Efter målens avgörande var det en telefonkontakt mellan DD och AA. Några minnesanteckningar finns inte eftersom målen var avgjorda. Som framgår av bilaga till AA:s JO-anmälan skrev han den 14 juni 2000 till lagmannen på länsrätten och bad om en förklaring till hur besluten kunde fattas redan den 31 maj. Mitt svar av den 19 juni finns också som kopia till JO-anmälan. Min åtgärd när jag fått AA:s brev var att efterhöra med DD vad som förevarit i ärendet. När jag då fick klart för mig att det varit en direktkontakt mellan AA och DD var min slutsats att jag inte kunde tillföra någon ytterligare förklaring om hanteringen, vilket jag meddelade i mitt brevsvaret.

Slutsatser

AA:s anmälan avser två huvudfrågor, nämligen 1. om det var rätt att avgöra målen innan tiden för föreläggandet hade gått ut och 2. om lagmannen hanterade AA:s begäran om en förklaring på rätt sätt.

Enligt länsrättens uppfattning har något formellt fel inte begåtts vid handläggningen av målen. En domare hanterar och avgör målen på eget ansvar. När målen nu är avgjorda kan man möjligen fundera över om det överhuvudtaget var nödvändigt att ge ett föreläggande om att slutföra talan. Under alla omständigheter var det rimligt att uppfatta ombudets skrivelse som att något ytterligare material inte skulle tillföras ärendet, vilket föreläggandet avsåg. En möjlig åtgärd i detta läge hade varit att ta ytterligare en kontakt för att reda ut saken. Samtidigt måste vägas in att målen inte avsåg en materiell prövning utan den formella frågan om AA:s begäran hos skattemyndigheten hade kommit in dit för sent. Länsrätten kan således inte se att det har begåtts något fel vid handläggningen.

Vad gäller lagmannens brevsvaret kan man naturligtvis ha synpunkter på hur ingående undersökning av saken som borde göras. För egen del såg jag det inte som nödvändigt att försöka förklara saken mer ingående än vad jag fick klart för mig att DD hade gjort. Eftersom jag själv inte deltagit i handläggningen var min uppfattning den att det bästa svaret kunde ges av den som handlagt målen. Jag kan därför inte finna att det var fel att svara på det sätt som jag gjorde.

I beslut den 5 mars 2001 anförde *JO Berggren* följande.

Bedömning

Av utredningen framgår följande. I överklagandeskrivelsen, som är daterad den 2 mars 2000, begärde BB anstånd t.o.m. den 31 mars 2000 ”för överklagandet av” sex angivna beslut av skattemyndigheten. Något yrkande eller några grunder för överklagandet angavs inte. Länsrätten förelade den 8 maj 2000 BB, som ombud för AA, att senast den 15 juni samma år utveckla yrkande och grunderna för AA:s talan. Om något yttrande inte kom in, kunde målen enligt föreläggandet ändå komma att avgöras.

Länsrätten mottog den 15 maj följande skrivelse från BB:

Angående Länsrättens mål nr 2513- -2518-00

I egenskap av ombud för AA får jag meddela att skattedirektören EE och AA hos Kammarrätten i Göteborg begärt resning i saken. Jag får därav be Länsrätten ha vänligheten avvakta vidare besked, då det kan vara så att Kammarrätten tillställer Länsrätten ärendet för avgörande.

Länsrätten meddelade dom i målen den 31 maj 2000 varigenom AA:s överklagande avslogs.

Jag gör följande bedömning.

Om en domstol har satt ut en frist inom vilken en part har att vidta en viss processhandling skall denne naturligtvis kunna utgå från att han eller hon inom denna tid har möjlighet att vidta denna handling. Det är därför inte acceptabelt att domstolen utan att försäkra sig om att parten slutfört sin talan i den förelagda delen avbryter fristen exempelvis genom ett slutligt avgörande i saken.

Enligt min mening kan det av ordalydelsen i skrivelsen som kom in till länsrätten den 15 maj 2000 inte utläsas att AA därigenom avsett att efterkomma föreläggandet den 8 maj. Länsrätten borde därför inte, i allt fall inte utan ytterligare besked från AA, ha avgjort målen innan fristen gick ut den 15 juni. Jag är således kritisk till länsrättens handläggning.